Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA

OIDEACHAS REILIGIÚNACH – ARDLEIBHÉAL

DÉARDOIN, 22 MEITHEAMH 2006 – TRÁTHNÓNA, 2.00 – 4.30

Iomlán na Marcanna: 320

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

NÍ MÓR D'IARRTHÓIRÍ TABHAIRT FAOI:

- CHEIST **AMHÁIN** AS AONAD A hAON
- **DHÁ** CHEIST AS AONAD A DÓ
- CHEIST **AMHÁIN** AS AONAD A TRÍ

AONAD A hAON

(80 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 30 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SAN AONAD SEO.

NÍ MÓR DUIT TABHAIRT FAOI **CHEANN AMHÁIN** DEN DÁ CHEIST SEO A LEANAS.

(Tá 80 marc ar gach ceist)

ROINN A CUARDACH BRÍ AGUS LUACHANNA

Ceist 1.
Freagair a) agus b).

Ón tosach, chuir an t-iontas daoine ag déanamh fealsúnachta.

Scrúdaigh cruinneas an ráitis sin agus tú ag tagairt:

a) Do thús na fealsúnachta sa tSean-Ghréig. (40 marc)

b) Do smaointeoireacht fhealsúnachta Arastatail **nó** Phlatón **nó** Shócraitéas. (40 marc)

Ceist 2.

Freagair a) agus b).

Bhain daoine as gach tréimhse ama úsáid as deasghnátha mar iad seo chun béim a chur ar amanna tábhachtacha ina saol:

- Deasghnátha adhlactha
- Deasghnátha aistrithe saoil
- Deasghnátha íobartha

a) Ó phobal ársa a bhfuil staidéar déanta agat air, déan cur síos ar dheasghnáth **amháin** as an liosta sin thuas, a d'úsáidtí chun béim a chur ar am tábhachtach sa saol. (40 marc)

b) An deasghnáth a bhfuil cur síos déanta agat air thuas, **nó** deasghnáth eile ó phobal ársa a bhfuil staidéar déanta agat air, scrúdaigh conas a léiríonn sé an chaoi a mbíonn an duine ag cuardach bhrí na beatha. (40 marc)

AONAD A DÓ

(160 marks)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 60 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SAN AONAD SEO.

NÍ MÓR DUIT TABHAIRT FAOI **DHÁ CHEANN** DE NA TRÍ ROINN SEO A LEANAS.

(Tá 80 marc ar gach ceist)

ROINN B AN CHRÍOSTAÍOCHT: A BUNÚS AGUS A CUR IN IÚL COMHAIMSEARTHA

Freagair a) *agus* b) i *nó* ii.

a) Filleadh ar fhís bhunaidh na Críostaíochta, tabhair breac-chuntas ar conas a bhí sé sin lárnach sa chuspóir a bhí ag ceann **amháin** díobh seo a leanas:

- Céli Dé
- Dara Comhairle na Vatacáine
- Diagacht na Fuascailte
- Gluaiseacht Shoiscéalach an Phrotastúnachais i dtús na 19ú haoise
- Leasuithe Luther
- Na hOird Déirce

(40 marc)

b) Conas a fheictear fís bhunaidh na Críostaíochta sna slite ina ndéanann Críostaithe adhradh sa lá inniu?

nó

Pléigh an gaol idir fís bhunaidh na Críostaíochta agus cuardach na haontachta sa Chríostaíocht sa lá inniu ann. (40 marc)

ROINN C REILIGIÚIN DHOMHANDA

Freagair a) *agus* b) i *nó* ii.

a) ● Mana ● Shaman ● Tabu ● Totem

Roghnaigh **dhá** cheann díobh sin thuas agus mínigh an pháirt a ghlacann siad i reiligiún bunaidh.

(40 marc)

b)

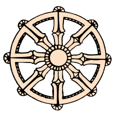

An Búdachas

An Chríostaíocht

An Giúdachas

An Hiondúchas

An tIoslamachas

i. Pléigh an tionchar a bhí ag reiligiún bunaidh ar cheann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda thuas.

nó

ii. *Tá comhrá idirchreidmheach tábhachtach don chaidreamh idir na reiligiúin dhomhanda sa lá inniu.*

Scrúdaigh an ráiteas sin agus déan tagairt don chaidreamh idir **dhá** cheann de na reiligiúin dhomhanda ainmnithe thuas. (40 marc)

ROINN D TEACHT AR CHINNEADH MORÁLTA

Freagair a) *nó* b).

a) *Féachtar ar luach comhchoiteann mar thréith atá go maith, tábhachtach agus fiúntach do phobal.*

Tabhair breac-chuntas ar **dhá** luach chomhchoiteanna as cairt a bhfuil staidéar déanta agat uirthi. Mínigh cén fáth a bhfuil gach ceann de na luachanna ar thug tú breac-chuntas orthu go maith, tábhachtach agus fiúntach do phobal.

(80 marc)

nó

b) ◆ An Búdachas ◆ An Giúdachas ◆ An Hiondúchas ◆ An tIoslamachas

i. Tabhair breac-chuntas ar bhunphrionsabail an chirt agus na héagóra atá molta ag **dhá** cheann de na reiligiúin dhomhanda thuas. (40 marc)

ii. Mínigh conas is féidir **dhá** phrionsabal ar bith, a bhfuil breac-chuntas tugtha agat orthu, a chur i bhfeidhm ar an bpróiseas chun teacht ar chinneadh morálta. (40 marc)

AONAD A TRÍ

(80 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 30 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SAN AONAD SEO.

NÍ MÓR DUIT TABHAIRT FAOI **CHEANN AMHÁIN** DE NA CEITHRE ROINN SEO A LEANAS.

(Tá 80 marc ar gach ceist)

ROINN E REILIGIÚN AGUS INSCNE

- BUNAITHEOIR ORD CRÁBHAIDH
- SCRÍBHNEOIR REILIGIÚNACH
- LEASAITHEOIR SÓISIALTA
- SMAOINTEOIR SPIORADÁLTA

Déan cur síos ar na bealaí a ndeachaigh saol agus obair bheirt bhan i gceann ar bith de na catagóirí thuas chun tairbhe dá dtraidisiún reiligiúnach.

(80 marc)

ROINN F CEISTEANNA CEARTAIS AGUS SÍOCHÁNA

Freagair a) *nó* b).

a) *"Ní féidir an tsíocháin a choimeád leis an bhforneart. Tríd an tuiscint amháin is féidir é a dhéanamh."* – Albert Einstein

Déan an ráiteas sin a mheas agus tú ag tagairt do réiteach achrainn i gcomhthéacs **amháin** ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air.

(80 marc)

nó

b) *"Tá sé dodhéanta cogadh cóir a shamhlú san aois núicléach ."* – An Pápa Eoin XXIII

Déan an ráiteas sin a phlé agus tú ag tagairt do bhunphrionsabail na teoirice faoin gcogadh cóir.

(80 marc)

ROINN G ADHRADH, PAIDREOIREACHT AGUS DEASGHNÁTHA

Freagair a), b) *agus* c).

a) *Tá cineálacha difriúla de phaidreacha foirmiúla agus slite paidreoireachta éagsúla ag na reiligiúin dhomhanda.*

Déan cur síos ar shampla **amháin** de phaidir fhoirmiúil, **nó** de shlí paidreoireachta, a bhfuil ceangal aige le ceann amháin de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas -

◆ An Búdachas ◆ An Chríostaíocht ◆ An Giúdachas ◆ An Hiondúchas ◆ An tIoslamachas

(25 marc)

b) Mínigh bunús an tsampla atá tugtha agat agus déan cur síos ar conas a úsáidtear é sa traidisiún reiligiúnach a bhfuil ceangal aige leis. (25 marc)

c) Déan cur síos ar shampla de phaidir fhoirmiúil, **nó** de shlí paidreoireachta, a bhfuil ceangal aige le reiligiún **amháin eile** de na reiligiúin dhomhanda atá luaite thuas agus déan comparáid idir an bealach a n-úsáidtear é agus an sampla a bhfuil cur síos déanta agat i bpáirt a) thuas.

(30 marc)

ROINN I REILIGIÚN: AN CLEACHTADH ÉIREANNACH

Freagair a) agus b).

Nuair a tháinig Naomh Pádraig agus a chomh-mhisinéirí go hÉirinn, fuair siad pobal a raibh traidisiún saibhir reiligiúnach acu cheana féin.

Déan an ráiteas sin a phlé agus tú ag tagairt dóibh seo:

a) Saibhreas an traidisiúin reiligiúnaigh in Éirinn na Réamh-Chríostaíochta.

(40 marc)

b) Conas a tharraing Naomh Pádraig agus a chomh-mhisinéirí as an saibhreas sin agus an Chríostaíocht á tabhairt acu go hÉirinn.

(40 marc)

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán